

'eu cumpăr', *topju* (ucr. lit. *моню*) 'eu înec', *bawju* (ucr. lit. *давю*) 'eu mă joc'. După vechiul *m* (palatal) apare *n* epentetic: *mneso* 'carne', *imnă* 'nume', *vymni* 'uger'¹.

Deoarece polonezii din Cacica nu au în sistemul primar opozițiile /s^o ~ ș/, *ś* ~ *č*, *ż* ~ *ž*], sunetele *ś*, *ż*, *č* pot fi pronunțate uneori ca și corespondentele lor dure, fenomen care reflectă nu numai influența limbii lor primare, dar și a rostirii unor ucraineni din localitate, care înlocuiesc consoanele alveolare palatalizate cu cele dure, sub influența limbii literare.

Sunetele *k* *g*, care în sistemul graiului polonez nu au valoare fonologică (vezi mai sus 1.3.4.), apar totuși în acest grai ca variante poziționale ale fonemelor /k, g/ înaintea vocalelor anterioare și rostirea lor nu creează dificultăți polonezilor când aceștia vorbesc ucraineste. Numai fonemele /t, d/, străine graiului polonez, pot fi uneori înlocuite cu corespondentele lor dure, de ex.: *batka* 'tată', *vodu* 'eu conduc', *z'et* 'ginere' în loc de *bat'ka*, *vod'u*, *z'et*.

Am notat, de asemenea, înlocuirea sporadică a lui /h/, străin graiului polon, prin /x/: *xolupcy* 'sarmale', *b'ixla* 'alerga', *n'ixut* 'unghie', în loc de *holupcy*, *b'ihla*, *nihut*.

Abaterile de la norma graiului ucrainean menționate mai sus, care intervin în graiul ucrainean vorbit de polonezi, sînt manifestări ale fenomenului subdiferențierii fonemelor limbii secundare.

2.4. Inventarul categoriilor gramaticale și al opozițiilor morfologice este același în graiurile ucrainean și polon de la Cacica. Între limbile polonă și ucraineană literară există, în acest domeniu, o serie de diferențe, ca de ex.: 1) categoria polonă a genului personal și nepersonal a numelui și a unor forme verbale la plural; 2) formele polone speciale pentru vocativul substantivelor; 3) opoziția între formele scurte ale pronumelor personale enclitice în limba polonă și formele accentuate lungi corespunzătoare; 4) formanții pers. I și a II-a a verbelor polone la timpul trecut. Toate aceste categorii și forme lipsesc din sistemul limbii ucrainene literare. În sistemele graiurilor cercetate aceste deosebiri nu apar, deoarece:

— categoriile de la punctele 1 și 2 nu există în graiul polon de la Cacica (forma specială de vocativ, sporadică aici, tinde să dispară în favoarea formelor nominativului), iar lipsa acestora nu trebuie legată neapărat de contactul cu graiul local ucrainean, deoarece apare și într-o serie de alte graiuri polone din diferite puncte ale teritoriului compact de limbă polonă.²

— categoriile de la punctele 3 și 4, necunoscute limbii ucrainene literare, există totuși în graiul ucrainean de la Cacica: *zdybalam ho na droz'i* 'l-am întilnit pe drum', *ty mu kazaws c'e* 'tu i-ai spus asta', *vęgilismo ki wćora* 'te-am văzut ieri'. Apariția formelor enclitice scurte ale pronumelor personale este o trăsătură caracteristică în special graiurilor ucrainene de sud-vest³. Așadar, în graiul ucrainean de la Cacica aceste forme nu apar ca un rezultat direct al contactului cu graiul polon local, deși acest contact poate favoriza rezistența acestora în sistemul morfologic.

¹ Cf. I. Pătruț, *Fonetica graiului huful din Valea Sucevei*, București, 1957, p. 49.

² Cf. K. Nitsch, *op. cit.*, p. 68—70.

³ Cf. F. Jilko, *Говору...*, p. 59.